

PROJEKTAS „LIETUVOS KVALIFIKACIJŲ SISTEMOS PLĖTRA (I ETAPAS)“
PROJEKTO KODAS NR. 09.4.1-ESFA-V-734-01-0001

PROFESINIO STANDARTO IŠORINIO VERTINIMO FORMA

Vertinamo profesinio standarto pavadinimas	ŠVIETIMO SEKTORIAUS PROFESINIS STANDARTAS	
Profesinio standarto vertinimo kriterijai	Vertinimas (tinkama / taisytina)	Profesinio standarto išorės vertintojo komentarai / pastabos / siūlymai
1. Profesinio standarto pavadinimas <i>(vertinama, ar siūlomas profesinio standarto pavadinimas apima aprašomą ūkio sektorių, yra atpažįstamas profesinėje bendruomenėje)</i>	tinkama	Siūlomas profesinio standarto pavadinimas apima aprašomą ūkio sektorių, yra atpažįstamas profesinėje bendruomenėje.
2. Ūkio sektoriaus ir jo posektorių (jei išskiriami) apibrėžimas pagal Ekonominės veiklos rūšių klasifikatorių <i>(vertinama, ar remiantis EVRK pateikta glausta informacija apie ūkio sektorių, posektorius ir jiems būdingas veiklas)</i>	tinkama	Informacija apie švietimo sektorių ir jo posektorius bei jiems būdingas veiklas pateikta tinkamai.
3. Pagrindinės ūkio sektoriaus ir jo posektorių (jei išskiriami) veiklų sritys <i>(vertinama, ar apibūdintos kiekvieno posektoriaus veiklos sritys (veiklos procesai))</i>	tinkama	Yra apibūdintos kiekvieno posektoriaus veiklos sritys (veiklos procesai).
4 Ūkio sektoriaus kvalifikacijų sąrašas <i>(vertinama, ar ūkio sektoriaus kvalifikacijų sąrašas apima visas svarbiausias sektoriui būdingas kvalifikacijas, o pasiūlytų kvalifikacijų pavadinimai yra informatyvūs ir tinkami, ar pasiūlytos kvalifikacijos yra aktualios, prasmingos, reikalingos)</i>	taisytina	Švietimo sektoriaus kvalifikacijų sąrašas apima pagrindines kvalifikacijas, tačiau jų neišsemia (nėra, pavyzdžiui, aukštojo mokslo kvalifikacijų). Kita vertus, kai kurių kvalifikacijų įterpimas į švietimo standartą (vairuotojų rengimo, bibliografo) kelia klausimą, kodėl neįtraukta, pavyzdžiui, muziejininkystės darbuotojų, pastaruoju metu intensyviai dalyvaujančių edukacinėse veiklose, kvalifikacija. Pasiūlytų kvalifikacijų pavadinimai ne visi informatyvūs:

		suaugusiųjų švietėjo ir neformaliojo švietimo mokytojo kvalifikacijų pavadinimai tam tikra prasme dubliuoja, o jų turinys persidengia su andragogo, bibliotekininko ar bendrojo ugdymo pedagogo kvalifikacijų kompetencijomis.
5. Tarpsektorinės kvalifikacijos (jei taikoma) (vertinama, ar tarpsektorinių kvalifikacijų sąraše yra nurodytos visos svarbiausios ūkio sektoriuje esančios tarpsektorinės kvalifikacijos, kvalifikacijų pavadinimai yra informatyvūs ir tinkami)	tinkama	Tarpsektorinių kvalifikacijų sąraše yra tik dvi kvalifikacijos: vairavimo instruktoriaus ir suaugusiųjų švietėjo. Pirmosios pavadinimas yra informatyvus, antrosios, kaip minėta aukščiau, nepakankamai aiškus, ir persidengia su andragogo (suaugusiųjų švietimo specialisto) kvalifikacija.

II. LAISVOS FORMOS RECENZIJĄ

(pateikiami išorės vertintojo komentarai, pastabos, pasiūlymai profesiniam standartui tobulinti)

Standartų rengėjai atliko didelį ir kruopštų darbą pagal duotus kriterijus atskleidami kvalifikacijų ir joms būdingų veiklos procesų ypatumus. Ypač išsiskiria ikimokyklinio ugdymo, bibliotekų, specialiojo pedagogo ir logopedo kvalifikacijų, kt. aprašai. Pastaruosiuose trijuose aiškiai identifikuotos VI ir VII kvalifikacijų lygmens kompetencijos, aprašytos jų ribos. Kita vertus, kvalifikacijų aprašuose stinga dermės šiais aspektais:

- 1) nėra aiškaus sutarimo, kokius gebėjimus būtina nurodyti kaip esminius. Pavyzdžiui, ikimokyklinio ugdymo pedagogo, profesijos mokytojo, bibliotekininko VI, bibliotekos kultūrinės veiklos vadybininko, bibliotekos informacinių technologijų inžinieriaus, bibliografo kvalifikacijose (šešiose iš 22) nurodytas būtinumas puikiai mokėti valstybinę kalbą, kitose kvalifikacijose – ne. Tad ar tai išskirtinis reikalavimas būtent šioms kvalifikacijoms?
- 2) susidaro vaizdas, kad ne visai tiksliai vartojamas konceptas „profesinio lauko tyrimas“. Dažniausiai jis atskleidžiamas kaip savo veiklos analizė arba refleksija – tai tinka VI LTKS lygiui. Tačiau pats šios kompetencijos pavadinimas suponuoja mokslinius / taikomuosius tyrimus, kurie jau yra LTKS VII kompetencija. Siūlyčiau keisti „profesinio lauko tyrimą“ į „savo profesinės veiklos analizę“ ar pan.;
- 3) savo profesinių kompetencijų tobulinimas – neabejotina kiekvienos kvalifikacijos specialisto pareiga. Tačiau nesu tikra, ar šis teiginys turi atsirasti prie veiklos uždavinių: taip yra bendrojo ugdymo, ikimokyklinio ugdymo, profesijos meistro ir kai kuriose kitose kvalifikacijose, tačiau nepaminėta andragogo, bibliotekininko ir kitų veiklos uždaviniuose. Rengėjams reikėtų susitarti, ar šis teiginys (kompetencija) turėtų būti įtrauktas, ir jei taip, tada – visuose aprašuose;
- 4) keletą kartų paminėta veiklos etika: bendrojo ugdymo ir ikimokyklinio ugdymo pedagogo aprašuose prie *papildomos informacijos*, logopedo apraše - prie *kompetencijų* (ribų). Čia taip pat siūlyčiau susitarti visų kvalifikacijų aprašų rengėjams: jei etika paminėta tik keliose kvalifikacijose, kyla klausimas, ar kitų atstovams ji nėra svarbi? Tas pats pasakytina apie atsakomybę, kuri paminėta tik keliose vietose. Ar įsipareigojimas laikytis profesinės etikos nėra būtina kvalifikacijos suteikimo prielaida, o atsakomybė už savo darbą – asmeninių vertybių ar bent jau, bendrųjų gebėjimų sritis?
- 5) kai kuriuose aprašuose bendrieji gebėjimai išskleisti (pateikiamas svarbiausiųjų sąrašas), pavyzdžiui, profesijos meistro; kituose – tik paminėta, kokiame dokumente jie įvardinti (pvz., neformaliojo švietimo mokytojo, bendrojo ugdymo pedagogo VII aprašuose). Tas pats pasakytina apie asmenines savybes – kai kuriose kvalifikacijose jas atrodė svarbu įvardinti, kitose – ne.

- 6) kai kuriose kvalifikacijose nėra dermės tarp pavadinime konstatuoto LTKS lygio ir aprašo skyrelyje „Kvalifikacijos įgijimas“. Pavyzdžiui, nurodoma: profesijos mokytojas, LTKS VI. Žemiau lentelėje - „Kvalifikacijos vienetus sudarantys kompetencijų deriniai įgyjami studijuojant pirmosios pakopos studijose aukštojo mokslo institucijose (kolegijose ir universitetuose) (LTKS VI) ir (arba) (LTKS IV). Kodėl kvalifikacijai VI galimas LTKS IV?
- 7) daugelyje kvalifikacijos aprašų apibūdinant kvalifikacijos įgijimą, pasikartojantis žodis „arba“ klaidina, nes suponuoja, kad vieną galima pakeisti kitu. Pavyzdžiui: Kvalifikacijos vienetus sudarantys kompetencijų deriniai įgyjami studijuojant su susijusios studijų krypties pirmosios pakopos studijose **arba** iš profesinės veiklos patirties. Ar profesinės patirties užtenka kompetencijų deriniams įgyti? Čia reikėtų didesnio aiškumo.

Dar keletas pastebėjimų:

- 1) IV dalyje nėra paminėtos suaugusiųjų švietėjo ir vairavimo instruktoriaus kvalifikacijos;
- 2) bibliografo VI kvalifikacijoje išliko 6 kompetencijos dviejuose kvalifikacijos vienetuose, nors yra pasikartojimų ir jas buvo galima buvo sutraukti;
- 3) persidengia bibliografo VI ir bibliotekininko VI kompetencijos (funkcijos);
- 4) andragogo VII kompetencijų aprašas skyriuje „papildoma informacija“ beveik pažodžiui perkeltas iš LTKS aprašymo. Tuo skiriasi nuo kitų aprašų;
- 5) bibliografo VI veiklos uždaviniai (teikti bibliotekos informacines, bibliografines, mokslo komunikacijos ir kraštotyros paslaugas; mokyti bibliotekos lankytojus ir darbuotojus) gana stipriai persidengia su bibliotekininko uždaviniais (mokyti bibliotekos lankytojus ir darbuotojus, kt.);
- 6) lieka neaiškios neformaliojo švietimo mokytojo, LTKS V, funkcijos;
- 7) dėl socialinio pedagogo. Autoriai atsižvelgė į rekomendaciją numatyti ir VII socialinio pedagogo kvalifikacijos lygmenį, tačiau ši rekomendacija nereiškė, kad socialinio pedagogo VI lygmuo turėtų būti eliminuotas. Kaip tada galės dirbti bakalauro studijas baigę socialiniai pedagogai? Taigi buvo siūlyta ŠALIA VI lygmens numatyti ir VII.
- 8) Be to, gal dėl redakcinės klaidos, bet nors socialinio pedagogo kvalifikacijos apraše yra nurodomas VII lygis, laukelyje „kvalifikacijos įgijimas“ paminimi ir „profesinio bakalauro, bakalauro...“ laipsniai.
- 9) Lieka neaiškus suaugusiųjų švietėjo LTKS V vaidmuo. Kuo jis iš esmės skiriasi nuo andragogo, ir kokio išsilavinimo suaugusiuosius švies šis specialistas? Juk ne aukštesnio – VI, VII laipsnio? Be to, nors pavadinime nurodytas V lygmuo, kvalifikacijos įgijimo laukelyje parašyta: „Vidurinis išsilavinimas ir (arba) LTKS IV lygio profesinė kvalifikacija bei 1 metų profesinė patirtis“.

III. Vertinimo išvada

- Pritariu profesinio standarto projektui
- X Pritariu profesinio standarto projektui su sąlyga, kad profesinio standarto projektas bus patobulintas pagal nurodytas pastabas ir siūlymus
- Nepritariu profesinio standarto projektui, siūlau jį grąžinti rengėjams taisyti